

Plats och tid

Engelbrektsgatan 15 Varberg, 23 augusti
2021 kl. 13:30-14:10

Beslutande

Lars Fagerström, ordförande, Falkenberg (L)
Roger Kardemark, v ordförande, Varberg (KD)
Ingegerd Rönnbäck, Falkenberg (S)
Ann-Christin Rosengren, Varberg (S)
Ralph Jirander, Varberg (M)
Micheleine Atallah Chahoud, Falkenberg (C)

**Ersättare -
ej tjänstgörande**

Ulla Svensson, Varberg (S)
Vivi-Anne Johansson, Varberg (C)
Sven-Olof Myrén, Falkenberg (S)
Björn Pettersson, Varberg (M)
Bo Gustafsson, Falkenberg (M)
Helena Enqvist, Falkenberg (S)

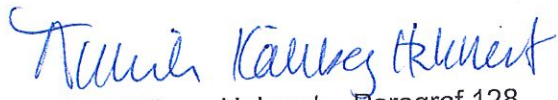
Övriga deltagande

Linda Jonsson, överförmyndarchef
Annika Källberg Haknert, sekreterare

Utses att justera

Ann-Christin Rosengren

Sekreterare

Annika Källberg Haknert Paragraf 128

Ordförande

Lars Fagerström

Justerande

Ann-Christin Rosengren

Öfn § 128

Underlag till budget 2022 och långtidsplan 2023-2026

Beslut

Överförmyndarnämnden beslutar

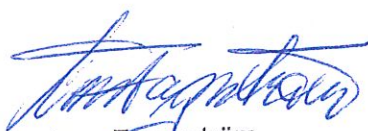
1. Anta *Underlag till budget 2022 och långtidsplan 2023-2026* enligt bilaga.
2. Direktjustera ärendet.

Beslutsunderlag

Planeringsförutsättningar inför Budget 2022 Varbergs kommun.

Övervägande

Den gemensamma nämnden Överförmyndarnämnden Varberg/Falkenberg beslutar om Underlag till budget i två omgångar, då kommunfullmäktige i Varberg och Falkenberg beslutar om budget vid olika tillfällen under året. *Underlag till budget 2022 och långtidsplan 2023-2026* avser budgeten för Varbergs del av den gemensamma nämnden. Då Varberg är värdkommun för nämnden är Varbergs budget styrande för samarbetet. Falkenberg behöver i kommande budgetarbete förhålla sig till aktuellt underlag.

Lars Fagerström
Ordförande

Ann-Christin Rosengren
protokollsjusterare

Protokollsutdrag: Ekonomikontoret Varbergs kommun
Kommunstyrelseförvaltningen Falkenbergs kommun
Ekonomikontoret Falkenbergs kommun, Att. Veronica Persson

Justerandes sign	Utdragsbestyrkande	Datum
		210823

Underlag till budget 2022 och långtidsplan 2023-2026

Överförmyndarnämnden

VARBERGS
KOMMUN

Underlag till budget 2022 och långtidsplan 2023-2026

UNDERLAG TILL BUDGET 2022 OCH LÅNGTIDSPLAN 2023-2026.....	1
SAMMANFATTANDE BESKRIVNING	2
PRIORITERADE INRIKTNINGAR OCH VERKSAMHETSFÖRÄNDRINGAR.....	2
<i>Effektiv tillsyn</i>	2
<i>Rekrytering av ställföreträdare</i>	2
<i>Digitalisering</i>	3
KONSEKVENSER AV PRIORITERADE INRIKTNINGAR OCH VERKSAMHETSFÖRÄNDRINGAR	3
ÄR VERKSAMHETEN FORTSATT HÅLLBAR?	4
EKONOMISKT LÄGE.....	4
<i>Varberg växer - överförmyndaren får allt fler godman- och förvaltarskap att hantera</i>	4
<i>Tillsynsmyndighetens krav om handläggningstid på sex månader</i>	5
<i>Nämnden ska hantera ett årligt effektiviseringskrav</i>	5
<i>Ekonomisk obalans</i>	5
NÄMNDSMÅL	7
DRIFTSBUDGET 2022-2025	8
INVESTERINGSBUDGET 2022-2026	9
FÖRÄNDRINGAR AV TAXOR OCH AVGIFTER 2022	10

Sammanfattande beskrivning

Prioriterade inriktningar och verksamhetsförändringar

Överförmyndarnämndens grunduppdrag består av att utöva tillsyn över gode män och förvaltare, rekrytera ställföreträdare, se till att de får utbildning samt att ge råd och stöd utifrån förvaltningslagen. Granskning av årsräkningar är den enskilt mest tidskrävande delen av tillsynsuppdraget. I årsräkningen redogör ställföreträdaren för hur hen hanterat den enskildes ekonomi under föregående år.

Överförmyndarnämnden har beslutat om ett prioriterat mål för perioden; *"verksamheten ska präglas av hög tilltro, god service samt goda möjligheter till digital kontakt"*. Målet handlar om att tillsynen ska vara kvalitativ och effektiv, att nämndens gode män ska vara kunniga och väl lämpade (aktiviteter kring rekrytering och utbildning), att förvaltningen har ett professionellt förhållningssätt och samverkar med andra samt om möjligheter till digital kommunikation och digital inlämning av årsräkningar.

Inom målet ryms framtida justeringar och förändringar av verksamheten.

Effektiv tillsyn

Med anledning av tillsynsmyndighetens kritik 2020 avseende granskningstiden av årsräkningar ligger överförmyndarnämndens fokus under 2021 på att effektivisera granskningen. Verksamheten har tagit fram en Granskningsplan för att effektivisera arbetet. Planen innefattar att granskningsmetoder och rutiner setts över, en fortsatt prioritering av utbildning i syfte att få in bättre granskningsunderlag, att den avsatta handläggningstiden för granskning setts över samt ett aktivt arbete med personliga mål. Vidare har man anställt extra personal att täcka upp för föräldraledigheter i arbetsgruppen i form av två sommarvikarier. Med nämnda åtgärder anser sig nämnden ha gjort de förändringar som anses vara möjliga utifrån såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska förutsättningar 2021.

Kravet från tillsynsmyndigheten är att granskningen årligen ska vara klar efter sex månader. Nämnden har hittills färdigställt granskningen på 8-9 månader. Verksamhetens omställning 2021, i de delar som beskrivits ovan, behöver sannolikt permanentas för att nämnden ska nå upp till tillsynsmyndighetens krav (även) framgent. Det tidsmässiga kravet från tillsynsmyndigheten bedöms komma att kvarstå.

Granskningen 2021 är ännu inte färdig men nämnden ser ut att klara alternativt ligga nära målet om färdigställd granskning på sex månader. Verksamhetens sommarvikarier kommer att ha gjort cirka 15 procent av granskningen. Det innebär att verksamheten, trots ett effektiviserat granskningsarbete, är i behov av någon form av extra bemanning även framöver för att klara granskningsmålet. Sommarvikariernas arbetsinsats kommer inte vara möjlig att ta över av ordinarie personalstyrka.

Rekrytering av ställföreträdare

Nämnden har sedan en tid sett en förskjutning mot svårare och tyngre uppdrag som kräver allt mer och ställer högre krav om kompetens. Nämnden behöver säkerställa tillgången på lämpliga och kunniga ställföreträdare, villiga att åta sig tyngre uppdrag. Det är nödvändigt att nämnden tar sig an frågan om rekrytering av ställföreträdare på ett mer systematiskt och förutsägbart sätt för att motverka framtida brist på gode män i allmänhet och brist på gode män villiga att åta sig tyngre uppdrag i synnerhet. Verksamheten arbetar med att ta fram en

Rekryteringsplan. I dagsläget är rekryteringen förknippad med mycket små kostnader. Det är troligt att ett nytt grepp kring frågan medför ökade kostnader.

Digitalisering

Handläggningen hos överförmyndarförvaltningen är till övervägande del inte digital utan sker i pappersakter. Gammal lagstiftning, som inte möjliggjort digitalisering, står bakom den manuella hanteringen men även outvecklade handläggningssystem.

Överförmyndarnämnden önskar digitalisera de delar av verksamheten som är möjliga, och lämpliga, att digitalisera. Verksamheten utreder för närvarande hur möjligheterna till ökad digitalisering ser ut och avser att ta fram en Digitaliseringsplan i samarbete med serviceförvaltningen. Planen kommer att omfatta målsättning, en ungefärlig tidsplanering och uppskattade kostnader.

Som det ser ut idag har verksamheten kunnat möjliggöra digital inlämning och granskning av årsräkningar genom att köpa in ett för ändamålet särskilt verksamhetssystem. Verksamheten har sedan flera år tillbaka e-tjänster för vissa ärendetyper, e-tjänsterna möjliggör digital inlämning av handlingar för gode män och förvaltare men inte digital handläggning för verksamhetens medarbetare.

Överförmyndarnämnden arbetar med målgrupper som företrädesvis inte är digitala och som många gånger inte har förutsättningar att bli det på grund av ålder eller sjukdom som omöjliggjort förmågan eller påverkat lämpligheten att kommunicera digitalt. Nämnden avser att kunna möta alla och kommer därför arbeta för att digitalisera de delar som är möjliga, men även för att behålla möjligheten till fysiska möten, telefonkontakt och papperspost.

Sammanfattningsvis är det sannolikt att ökad digitalisering uppskattas av nämndens gode män och förvaltare, liksom på sikt även av verksamhetens medarbetare. För att motverka digitalt utanförskap är nämndens ambition att de enskilda som har god man eller förvaltare inte ska komma att påverkas om de inte själva önskar det.

Konsekvenser av prioriterade inriktningar och verksamhetsförändringar

Genom att granska gode män och förvaltares årsräkningar säkerställer nämnden att dess huvudmän (de enskilda som har en god man eller en förvaltare) inte lider rättsförluster. Att granskningen inte drar ut på tiden utan görs snarast möjligt är odelat positivt för den enskilde. För det fall det skett någon misskötsamhet från ställföreträdarens sida behöver det uppmärksammas och åtgärdas så fort som möjligt. Att granskningen är effektiviserad innebär dock att den inte kan göras fullt ut så noggrant i varje enskilt fall som om den inte var effektiviserad. Verksamheten har dock bedömt att nuvarande effektivisering är tillräckligt noggrann för att felaktigheter eller tveksamheter ska uppmärksammas. Effektiviserad granskning är positiv även för nämndens gode män och förvaltare då dessa därmed får sitt arvode tidigare under året.

Det finns anledning att misstänka att prioriteringen av årsräkningar 2021 har påverkat övrig handläggning. En översyn av handläggningstider för anordnande av godman- och förvaltarskap visar dock inte på markant förlängda handläggningstider som enkelt går att hänvisa till ökad prioritering av årsräkningar. Handläggningstiden från ansökan till anordnande av godmanskap har inte ökat alls, handläggningstiden för förvaltarskap har ökat från 2018/2019 års nivåer. Det är möjligt att ökningen beror på nämnd prioritering, men

också på den successiva förskjutningen mot tyngre förvalterskapsuppdrag, där det många gånger tar längre tid att hitta en lämplig ställföreträdare.

Framtagen rekryteringsplan kommer att innebära ett mer förutsägbart arbetssätt med tidsbestämda rekryteringsinsatser. Insatserna kommer att vara mer tidskrävande än de är idag, med syfte att kunna säkerställa att alla som behöver en god man eller förvaltare ska kunna få det inom rimlig tid. Verksamheten har dock inte brist på ställföreträdare idag, även om handläggningstiden för att få en förvaltare anordnad ökat. Verksamheten har hittills inte haft någon situation där en enskild i behov av god man eller förvaltare inte kunnat få det på grund av att det inte funnits någon person att ge uppdraget till.

Ökad digitalisering kommer att medföra praktiska verksamhetsförändringar och ändrade arbetssätt, liksom ökade kostnader för nämnden i form av programdelar till befintligt verksamhetssystem, ökat lagringsutrymme och lokala serviceavgifter. Förändringen kommer att ta tid och personella resurser i anspråk.

Är verksamheten fortsatt hållbar?

Verksamheten ansvarar för och handlägger godmanskap av olika slag, förvalterskap och förmynderskap. Den vanligaste formen av godmanskap är då en enskild behöver hjälp på grund av hälsoskäl. I takt med en åldrande befolkning ökar godmanskapen successivt år för år och sedan augusti 2017 har de ökat med 82 stycken, 15 procent. Förvalterskapen har ökat med 14 procent, 14 stycken i antal. De olika formerna av förmynderskapsärenden har inte ökat sedan 2017. I nuläget ryms ökningen inom befintlig verksamhet, undantaget är ökningen av årsräkningar som följer av ett ökat antal ställföreträdarskap. 96 fler godman-/förvalterskap ger 96 fler årsräkningar att granska.

Utöver den successiva ökningen av god man- och förvalterskap blir ställföreträdarskapen successivt alltmer krävande till sin natur. Samtidigt som befolkningen blir allt äldre ses en generell förskjutning mot ställföreträdarskap av tyngre och mer komplicerad karaktär, där hjälpbehövande allt oftare lider av psykisk sjukdom eller beroendesjukdom. Att ställföreträdarskapen blir mer komplicerade och tidskrävande ställer krav om kompetens hos nämndens gode män och förvaltare. Det medför att verksamheten behöver vara mer aktiv än tidigare vad gäller rekrytering och utbildning av ställföreträdare, men även att mer tid behöver läggas på att ge råd och stöd i komplicerade uppdrag.

Viktigt att beakta framöver är den arbetsmiljömässiga aspekten av effektiviserad granskning av årsräkningar där kravet om sex månaders handläggningstid ska mötas. Tidskravet på sex månader innebär ytterligare belastning på verksamhetens medarbetare. Jobbet ska göras av lika många medarbetare men på kortare tid. Utvärdering kommer att göras kring huruvida arbetsinsatsen 2021 kan bedömas vara hållbar.

Ekonomiskt läge

Överförmyndarnämndens ekonomi är i grunden stabil med förutsägbara utgifter. De största utgiftsposterna utgörs av arvoden till gode män och förvaltare samt personalens löner.

Varberg växer - överförmyndaren får allt fler godman- och förvalterskap att hantera

Den successiva ökningen av godman- och förvalterskap innebär att även nämndens kostnader för arvoden ökar successivt. Ökningen av 96 ställföreträdarskap sedan 2017 innebär 2021 arvodeskostnader som är cirka 400 000 kronor högre än under 2017. Därtill kommer de årliga uppräkningsarna av prisbasbeloppet, vilket påverkar nämndens arvodering.

Varje höjning av prisbasbeloppet innebär en kostnadsökning av utbetalda arvoden. Samma arvodering 2021 som 2017 innebär, med hänsyn tagen till höjt prisbasbelopp, 690 kronor mer i arvode för varje ärende. Beaktat ökningen av antal ärenden utgör kostnadsökningen för höjt prisbasbelopp 2021 cirka 175 000 kronor jämfört med 2017. Prognosen för den totala kostnadsökningen avseende arvoden 2021, jämfört med 2017, utgör därmed närmare 600 000 kronor.

Tillsynsmyndighetens krav om handläggningstid på sex månader

Utifrån beskrivet nuläge kommer det inte vara möjligt för verksamheten att nå tillsynsmyndighetens krav om en handläggningstid för granskning av årsräkningar på sex månader utan någon form av årligen återkommande extra bemanning. 2021 har sommarvikarier finansierats med tillgängliga medel från tillfälliga tjänstledigheter (närmare 200 000 kronor), dessa kommer dock att upphöra så småningom. Sommarvikariernas arbetsinsats motsvarar ungefär den ökning av antal ställföreträdarskap och årsräkningar som beskrivits ovan. Det är inte möjligt för ordinarie personalstyrka att utföra sommarens arbetsinsats på annan tid.

Nämnden ska hantera ett årligt effektiviseringskrav

Samtidigt som nämnden fått ökade arvodeskostnader har nämnden ett effektiviseringskrav på 1 procent av budgetram. Som nämnts består budget till allra största delen av arvoden till ställföreträdare och löner till verksamhetens personal; cirka 86 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Påverkbara kostnader kan vara utbildning till personal eller framtida satsningar på ökad digitalisering - som därmed får stå tillbaka. Sådana effektiviseringar skulle ha direkt negativ inverkan på verksamhetens kvalitet och kompetensförsörjning.

Ekonomisk obalans

Nämnden är medveten om att man fått kompensation i ram vid ett par tillfällen under den senaste femårsperioden. Kompensationen har gjort att man hittills fått ihop budget och genom omfördelningar kunnat bibehålla planerad verksamhet. Kombinationen av ett växande Varberg och årligen ökade arvodeskostnader, ökade krav från tillsynsmyndigheten vad gäller kortade handläggningstider samt det årliga effektiviseringskravet om 1 procent gör dock att kompensationen nu ätits upp av effektiviseringskrav och av en verksamhet som växer. Den sammantagna utvecklingen visar på prognoser som gör att nämnden framöver har en ekonomisk obalans att hantera.

Verksamhetsår 2021 har inneburit åtgärder och omställningar avseende granskningsarbete som kan utvärderas först hösten 2021. Prognosen är dock att faktiska arvodeskostnader kommer att överstiga budgeterade kostnader med cirka 180 000 kronor. Obalansen kan sannolikt täckas med lägre hyreskostnader.

Av kommunfullmäktige beslutad budget 2021-2024 innebär dock budgetår 2022 ett ansträngt verksamhetsår för nämnden att hantera. Baserat på de senaste årens historik innebär en uppskattning av arvodeskostnader 2022 en kostnadsökning med 360 000 kronor, om kravet på handläggningstider ska mötas uppgår obalansen till 560 000 kronor. För att kunna möta kostnadsökningar och krav om effektivisering behöver prioriteringar göras vad gäller bland annat kompetensutveckling. Verksamhetsutveckling (inklusive utökad digitalisering) kommer att få stå tillbaka för att nämnden ska klara budgetåret. Från 2023 ser nämnden att obalansen blir för stor att hantera utan direkt påverkan på lagstadgad

verksamhet. Uppskattningen rör sig då om en sammantagen obalans på över 700 000 kronor.

Från och med 2023 kommer nämnden att ha ett budgetår som följer Falkenbergs årshjul. Det innebär att nämnden från 2023 och framåt beslutar om budget i april. Efter utvärdering av 2021 års omställningar och ekonomiska utfall återkommer nämnden med mer precisa prognoser i vårens underlag, men ser ett stort behov av årliga budgetuppräknings baserade på demografiska förändringar och som följer förändringarna i prisbasbeloppet.

Nämnden föreslår en årlig kompensation för den successiva ökningen av antal ärenden samt för förändringar av prisbasbeloppet.

Med anledning av beskrivet ekonomiskt läge önskar nämnden även prioritering i ram.

Nämndsmål

Överförmyndarnämndens prioriterade mål för perioden 2020-2023:

- *Nämndens verksamhet ska präglas av hög tilltro, god service samt goda möjligheter till digital kontakt.*

Nämndens mål utgår ifrån Varbergs kommunfullmäktiges strategiska målområde *Ett samhälle för alla* och ska bidra till utveckling och måluppfyllelse inom det utvalda målområdet. Nämndens mål ger även verksamheten vägledning i vilka verksamhetsområden som kräver fokus, baserat på resultatet för verksamheten 2020 samt önskad politisk viljeriktning framåt. Förvaltningen har arbetat fram strategier och aktiviteter som ska genomföras för att nämndens mål ska uppnås.

Nämnden har bl.a. mål avseende handläggningstiden för granskning av årsräkningar. Handläggningstiden har varit för lång i förhållande till JO:s yttranden kring handläggningstider, vilket även tillsynsmyndigheten uppmärksammat. Nämnden har arbetat aktivt med frågan under flera års tid och har haft kontinuerliga åtgärder för att minska granskningstiden. Mer kraftfulla åtgärder har vidtagits under våren 2021 och målet ser nu ut att kunna uppnås. Granskningen kommer att kräva fortsatt prioritering och fokusering.

En del av lösningen till ovan ligger i att göra granskningen mer digital. Ett mer digitaliserat arbetssätt skulle effektivisera förvaltningens arbete över lag. Verksamheten lyder under stark sekretess och gammal lagstiftning som gör att alla delar inte är möjliga att digitalisera. Nämnden har dock som ambition att framöver arbeta för att digitalisera de delar av verksamheten som är möjliga. Verksamheten har under 2020 tagit stora kliv vad gäller möjlighet till digital inlämning av årsräkningar samt genomförande av digitala utbildningar. Även digitalisering av verksamheten kommer således att vara prioriterat framöver.

Nämndens målformuleringar avseende hög tilltro och ökad digitalisering får därmed tyckas vara aktuella och relevanta. Målen syftar till att verksamheten ska bedrivas effektivt, rättssäkert och med hög kvalitet. En professionell överförmyndarverksamhet bidrar till fullmäktiges målbeskrivning om att minska utanförskap och stötta civilsamhället med dess olika behov.

Nämndens målformulering om god service är en politisk viljeriktning och en påminnelse om att frågor kring bemötande, samverkan och serviceanda inte får glömmas bort. Förvaltningen är vaksamma på att god service upprätthålls, men det finns inte något som pekar på att målet kräver åtgärder p.g.a. bristande service. Därmed saknar målet i dagsläget uppföljningsparametrar och aktiviteter kopplade till målet kan svårigen prioriteras framför andra. Handläggningstider kommer att följas särskilt med hänvisning till att det under vår och sommar finns en risk för att generella handläggningstider påverkas av prioriteringen av årsräkningar.

Driftsbudget 2022-2025

Verksamhet 3-pos	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nämnd	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
Förvaltning	4,9	5,5	5,5	5,4	5,4	5,4
Överförmyndarnämnden	5,1	5,7	5,7	5,7	5,6	5,6

Driftbudget 2022-2025, 3 positioner verksamhet

Tabellen ovan ger en uppskattad bild av hur nämndens budgetram kommer att se ut under de kommande åren utifrån beslutade planeringsförutsättningar, samt är ett förslag på fördelning av ram mellan respektive verksamheter.

Nämndens ram förändras årligen med både effektiviseringskrav (1 procent av ingående ram) och kompensation för kostnadsökningar. Den slutliga fördelningen fastställs av överförmyndarnämnden i december inför varje nytt budgetår och innebär att tabellen ovan ger en ögonblicksbild av hur nämndens budgetram för planperioden ser ut just nu.

Enligt beslutade planeringsförutsättningar ska nämnden hantera ett effektiviseringskrav på 1 procent av ingående ram för varje budgetår. För år 2022 innebär det en minskad ram med 56 tkr och för hela perioden 226 tkr.

Överförmyndarnämnden får även kompensation för ökade kostnader som lön och övriga verksamhetskostnader. För budget 2022 innebär det en ramökning med 179 tkr. Utöver detta får nämnden även kompensation för ökade hyreskostnader som fastställs inför budget 2022.

Fördelningen mellan nämnd och förvaltning regleras inför budget 2023 på grund av utbildning av nya förtroendevalda efter valet 2022.

Investeringsbudget 2022-2026

Ej aktuellt.

Objekt	Totalt föreslagen projektbudget	Utfall före 2021	Prognos 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan efter 2026

Förändringar av taxor och avgifter 2022

Ej aktuellt.